

การพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

นางสาวสุธิดา สังฆรักษาสัตย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2543
ISBN 974-13-0115-4
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DEVELOPMENT OF CURRICULUM FOR YOUNG TOURIST GUIDES FOR DUSIT
DISTRICT IN WORK - ORIENTED EXPERIENCES AREA FOR PRATHOM SUKSA
SIX STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION

Miss Sutida Sangkaraksat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education

Department of Elementary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-0115-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาหลักสูตรมีคุณลักษณะที่เน้นเชตดุสิต ในกลุ่มการงาน
และพื้นฐานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวสุธิดา สังฆรักษ์สัตย์

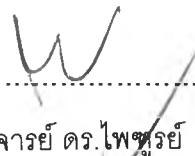
สาขาวิชา

ประถมศึกษา

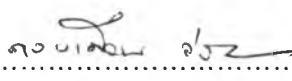
อาจารย์ที่ปรึกษา

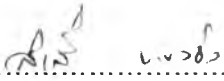
รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว

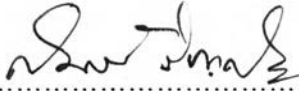
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้แน่ววิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... (คณบดีคณะครุศาสตร์)
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ)

สุธิดา สังฆรักษ์ชาติย์ : การพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเขตดุสิต ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (A DEVELOPMENT OF CURRICULUM FOR YOUNG TOURIST GUIDES FOR DUSIT DISTRICT IN WORK - ORIENTED EXPERIENCES AREA FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ลำลี ทองธวัช : 257 หน้า ISBN 974-13-0115-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเขตดุสิต ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ แขนงงานเล็ก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้การผสมผสานระหว่างแนวการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกับโครงสร้างหลักสูตรมาตรฐานอบรมมัคคุเทศก์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น 2) พัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ศึกษาท้องถิ่น และให้คนในท้องถิ่นระบุความต้องการเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีในเขตดุสิต ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเขตดุสิต ขั้นที่ 3 การสร้างเนื้อหา ขั้นที่ 4 การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดลำดับขั้นตอนกิจกรรม ขั้นที่ 5 การประเมินความสมบูรณ์ของหลักสูตร ขั้นที่ 6 การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นที่ 7 การประเมินหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตร

ผลการพัฒนาหลักสูตร

1. ผลของการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีในเขตดุสิตของผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตดุสิต 1) สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ พระที่นั่งวิมานเมฆ พระที่นั่งอภิเชษฐดุสิต วัดเบญจมบพิตร สวนสัตว์ดุสิต และพิพิธภัณฑ์รถม้าพระที่นั่ง 2) ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ได้แก่ ดอกไม้ประดิษฐ์ เครื่องเบญจรงค์ เครื่องแก้ว กรอบรูปทำจากผ้าไหม และ ไปสการ์ตรูปพระที่นั่งวิมานเมฆ
2. ผลการนำหลักสูตรไปใช้ นักเรียนทั้ง 30 คน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มทั้ง 3 ภาคความรู้ และความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเขตดุสิต พบว่า นักเรียนมีการรับรู้ในด้านเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกรายการ การพานักเรียนไปทัศนศึกษาทำให้นักเรียนมีการรับรู้ในด้านเนื้อหามากที่สุด

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2543.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

#4083806327 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEYWORD : CURRICULUM DEVELOPMENT / YOUNG TOURIST GUIDES / WORK - ORIENTED EXPERIENCE /
ELEMENTARY EDUCATION

SUTIDA SANGKARAKSASAT ; A DEVELOPMENT OF CURRICULUM FOR YOUNG TOURIST GUIDES FOR
DUSIT DISTRICT IN WORK - ORIENTED EXPERIENCES AREA FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS
IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION .

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. DR. SUMLEE THONGTHEW. 257 PP. ISBN 974-13-0115-4

The purpose of this study is to develop a curriculum for young tourist guides , Prathom Suksa six students in schools under the jurisdiction of Dusit District the Bangkok Metropolitan Administration . This curriculum is developed through the integration of a guideline for local curriculum development and the Tour Guides Training Curriculum of the Tourism Authority of Thailand.

This research had been carried out in 2 steps. The first involved studying primary information. The second step was the local curriculum development , which included in following 7 steps. First the researcher asked the local residents to specify their needs regarding tourist attractions and souvenirs in Dusit District. This information was then used as a basic guideline to assist in specifying the contents of the curriculum. Secondly , the objectives and lesson plans for young tourist guides of Dusit District were develop. Then , the contents were stated. In the fourth step , instructional activities were chosen and sequentially arranged. Next , the curriculum was evaluated for completeness and validity. After these steps , it was tested finally , and re-evaluated and then revised.

The result of curriculum development :

1. The findings of the survey which aimed to specify the needs regarding tourist attractions and available souvenirs of Dusit District showed that tourist attraction include Vimanmek Mansion, Dusit Zoo, Benjamabopit Temple, Abhisek Dusit Mansion and the Royal Carriage Museum, while souvenirs include silk picture frames , artificial flowers, Benjarong, crystal ware and post cards of Vimanmek Mansion.

2. After the curriculum had been implemented, it was found that the subjects' formative test mean scores and their achievement test mean scores were higher than the specified criteria of assessment which was 70% of total score. In addition, subject achievement after studying and the criteria of assessment are statistically significant at 0.05

3. Subject perception regarding the curriculum of young tourists of Dusit District showed the subjects had a high perception level of the contents, instructional activities and instructional materials. Moreover, arrangement for educational tours best enabled the students to fully understand the lessons.

Department.....Elementary Education..... Student' s signature.....
Field of study.....Elementary Education..... Advisor' s signature.....
Academic year.....2000.....

[Handwritten signatures]

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับความเมตตากรุณาของอาจารย์มา ณ ที่นี้ ด้วย ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน้อม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ผู้ปกครอง ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตดุสิต และนักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่ เพื่อน และน้องในภาควิชาประถมศึกษาทุกท่าน โดยเฉพาะคุณสุนันท์ฐิณัฐ พจนพิมล คุณสุทธิรักษ์ ทาสีทธิ คุณกัรินทร์ สหเสวียนต์ อาจารย์อมรรัตน์ วัฒนารุ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ อาจารย์ขวัญชัย สิงรักษา และคณะครูสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ที่ได้ให้กำลังใจ และช่วยเหลือระหว่างการทำวิจัยเป็นอย่างดี และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการทำวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และบุคคลในครอบครัว ที่ให้การสนับสนุน เป็นกำลังใจ และช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด จนทำให้ประสบความสำเร็จ

สุธิดา สังฆรักษาสัตย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	13
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	17
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	18
2. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	20
ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น.....	20
ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	21
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นลักษณะต่าง ๆ.....	23
กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	25
การศึกษาชุมชน.....	38
บุคคลที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรตามแนวการพัฒนาหลัก สูตรท้องถิ่น.....	40
หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ.....	42
จุดประสงค์ของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ.....	43
	อัตราเวลาเรียนกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ.....	48
	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	48
	การประเมินผลกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ.....	51
	สภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร.....	52
	ความรู้เกี่ยวกับมัคคุเทศก์.....	54
	ประวัติความเป็นมาของมัคคุเทศก์.....	54
	ความหมายของมัคคุเทศก์.....	55
	ความสำคัญของมัคคุเทศก์ที่มีต่อการท่องเที่ยว.....	56
	คุณสมบัติของมัคคุเทศก์.....	59
	บทบาท และหน้าที่ของมัคคุเทศก์.....	61
	ขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของมัคคุเทศก์.....	61
	จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์.....	63
	มารยาทและการวางตัวของมัคคุเทศก์.....	65
	หลักสูตรมาตรฐานอบรมมัคคุเทศก์ของการท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย.....	66
	ประวัติความเป็นมาสถานที่ท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก.....	69
	ประวัติความเป็นมาของเขตดุสิต.....	69
	ประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในเขตดุสิต.....	71
	พระที่นั่งวิมานเมฆ.....	71
	พระที่นั่งอภิเษกดุสิต.....	73
	พิพิธภัณฑ์รถม้าพระที่นั่ง.....	73
	วัดเบญจมบพิตร.....	75
	สวนสัตว์ดุสิต.....	77
	ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในเขตดุสิต.....	79

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	เครื่องแก้ว.....	79
	เครื่องถ้วยเบญจรงค์.....	80
	ดอกไม้ประดิษฐ์.....	83
	โปสเตอร์รูปพระที่นั่งวิมานเมฆ.....	84
	กรอบรูปทำจากผ้าไหม.....	84
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ.....	85
3.	วิธีดำเนินการวิจัย.....	89
	การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	89
	การพัฒนาหลักสูตร.....	89
	ศึกษาและสำรวจความต้องการของคนในชุมชน.....	91
	กำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างเวลาเรียน.....	94
	การสร้างเนื้อหาสาระและประสบการณ์ในหลักสูตร.....	94
	การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	95
	การประเมินความสมบูรณ์ของหลักสูตร.....	95
	การทดลองใช้หลักสูตร.....	96
	การประเมินการใช้หลักสูตร.....	98
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	102
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
	ผลการศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน.....	105
	ข้อมูลพื้นฐานของเขตดุสิต.....	105
	ลักษณะทางการปกครอง.....	106
	ลักษณะประชากรและที่อยู่อาศัย.....	106
	สถานที่สำคัญในเขตดุสิต.....	106
	สถานที่ท่องเที่ยวในเขตดุสิต.....	108
	ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกและอาหารที่มีชื่อเสียงในเขตดุสิต.....	108

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและจัดบันทึกพฤติกรรมมัคคุเทศก์ ในขณะที่ปฏิบัติงานในสถานที่ท่องเที่ยวเขตดุสิต..... 109 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสำรวจความต้องการเกี่ยวกับ สถานที่ท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีอยู่ในเขตดุสิต..... 110 หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเขตดุสิต (ฉบับร่าง)..... 117 การประเมินผลและการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบ หลักสูตร..... 122 ผลการทดลองใช้หลักสูตร..... 126 การปรับปรุงหลักสูตร..... 132
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ..... 133 สรุปผลการวิจัย..... 138 อภิปรายผลการวิจัย..... 141 ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้..... 148 รายการอ้างอิง..... 150 ภาคผนวก..... 159 ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ..... 161 ภาคผนวก ข เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมัคคุเทศก์ น้อยนำเที่ยวเขตดุสิต..... 162 ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 220 ภาคผนวก ง ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล..... 252 ประวัติผู้เขียน..... 257

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	111
2	114
3	122
4	126
5.	127
6.	128
7.	129
8.	255
9.	256

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น : หลักสูตรมัคคุเทศก์งานไม้แกะสลัก และงานไม้โรงเรียนบ้านต้นแก้ว	30
2	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์.....	32
3	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	33
4	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของวิชัย วงษ์ใหญ่.....	34
5	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของกรรณิการ์ แย้มเกษร.....	35
6	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของกรมวิชาการ.....	36
7	กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของระวีวรรณ ศรีศรีรัมย์ศรี.....	37
8	โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ.....	47
9	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเขตดุสิต.....	90